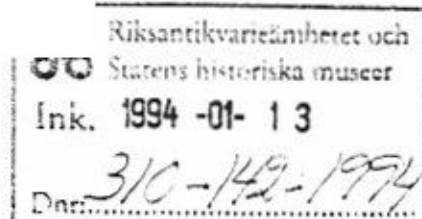

1994-01-25 Byggnads
dagbokarbets
/MG

Byggnadsminnesförklaring av Hippodromen, kv von Conow 42 och von Conow 46, Malmö stad.

Sedan fråga väckts att förklara Hippodromen, kv von Conow 42 och von Conow 46, Malmö stad för byggnadsminne har meddelande härom översänt till fastighetsregistermyndigheten den 16 februari 1987. Förslag till skyddsföreskrifter har upprättats. Föreskrifterna har godkänts av fastighetsägaren StadsFastigheter. Riksantikvarieämbetet har inget att erinra mot föreslagna skyddsbestämmelser. Malmö kommun har inget att erinra mot byggnadsminnesförklaringen.

Malmö växte explosionsartat i slutet av 1800-talet och var på väg att bli en storstad. Till storstaden hörde en cirkusbyggnad, sådana fanns bl a i Köpenhamn och i Stockholm. Några av Malmös mest inflytelserika herrar slog sig år 1898 samman och bildade AB Hippodromen. Grundare var apotekare Tesch, som samma år uppfört Apoteket Lejonet, grosshandlare Hjort, konsul Hörstedt, källarmästare Törnqvist och storbyggmästare Müller. I januari 1898 besökte de cirkusbyggnader i Danmark och Tyskland för att studera cirkusarkitektur. Med på resan fanns domkyrkoarkitekten Theodor Wählin. Omedelbart efter hemkomsten påbörjade Wählin projekteringen av bygget och redan året därpå, i november 1899, stod nöjespalatset färdigt.

Hippodromen, i folkmun kallad Hipp, saknade motstycke i Sverige; här inrymdes restaurang, festsal och en tolvkantig cirkusbyggnad med en sensationell vattenmanege, vars motsvarighet närmast kunde återfinnas i Paris. På några ögonblick kunde cirkusgolvet försvinna ned i en rund bassäng som fyllets med vatten för sjölejon och cirkusartister.

Ordet Hippodrom betyder hästkapplöpningsbana, men cirkusbyggnaden användes för en rad olika ändamål: cirkus, teater, varieté, revy, opera, operett, balett, orkestermusik, idrottstävlingar, filmförevisningar, utställningar vinterträdgård med servering och mycket annat. I omkringliggande byggnader fanns café, matsalar, biljardrum och butiker mot Kalendegatan. Detta allaktivitetshus inrymde 2500 personer samtidigt och gjorde succé från starten.

År 1922 byggdes Hippodromen om till teater. bl a byggdes kupolen för med ett innertak av gjuten betong, manegen och vattenbassängen täcktes över och blev

teatersalong där en traditionell scen inrättades. Detta blev inledningen till en legendarisk period i Malmös teater- och nöjesliv. Elimförsamlingen köpte Hipp 1950 och fram till 1989 hade Pingstkyrkan sin verksamhet i lokalerna. Under åren som gått har Hipp byggts om i omgångar.

Mellan åren 1991 och 1993 restaurerades Hipp och har åter blivit teater med restaurang och festlokaler. Så långt det varit möjligt har anläggningen återställt till ursprungligt skick.

Hipp är en lekfullt utformad byggnad med en mängd fantasifulla och originella detaljer. Byggnaden vilar på en hög granitsockel, fasaderna är i rött, slätt maskintegel med dekorationer i kalksten. Huvudfasaden i fyra våningar vetter åt Kalendegatan. Över restaurangentrén sitter en kopparklädd baldakin. Hästtemat återkommer på flera ställen i Hipp, t ex i de hästskoformade entréerna med inmurade hästhuvuden. Tältmotivet finns i entréerna och i den 12-kantiga cirkuskupolens mjukt vågformade tak som efterliknar tältets. Besökaren skall få känslan av att bokstavligen gå in i ett tält. Cirkusbyggnaden är 30 meter i diameter och 19.5 meter i takhöjd.

Hipp var en ovanligt påkostad byggnad. Den nästan nio meter höga spegelsalen och Stora Restaurangen är praktfulla med glänsande inredningar med bl a dekorationsmåleri och stuck. I Hipp installerades flera nymodigheter som t ex ett ångdrivet elektricitetsverk, telefonkiosk och Malmös första hiss.

Nöjesetablissemanget på Kalendegatan är ett byggnadskomplex med flera olika komponenter. I praktiken utgör dessa en sammanhängande enhet. En öppen passage genom hela kvarteret, mellan Kalendegatan och Djäknegatan, leder genom de monumentala, hästskoformade förgårdsentréerna och en motsvarande passage genom grannkvarterets stora affärs- och bostadskomplex, det år 1898 uppförda apotekshuset, som förbinder Hippodromen med Stortorget.

Genom sin storlek, sin praktfulla utformning och sitt välbevarade skick är Hippodromen i Malmö av internationell betydelse. I Sverige uppfördes permanenta cirkusbyggnader i bl a Stockholm, Göteborg, Norrköping och Linköping. Endast Hippodromen i Malmö och Djurgårdscirkus i Stockholm (1891) återstår.

Hippodromen ligger inom område som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Länsstyrelsen anser att Hippodromen, kv von Conow 42 och von Conow 46, Malmö stad, har sådant kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Med stöd av 3 kap 2 § lagen om kulturminnen mm (KML 1988:950) beslutar länsstyrelsen att följande skyddsföreskrifter skall gälla.

Länsstyrelsen meddelar jämlikt 3 kapitlet 2 § nämnda lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadernas stomme.

2. Byggnadernas planlösning eller andra åtgärder som innebär ingrepp i byggnadernas stomme får inte göras. Ingrepp i eller ändring av den fasta inredningen får inte göras i rum som kryssmarkerats på bifogade planritningar.
3. Originalsnickerier, stuck och ytskikt får inte borttagas eller övermålas.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är väl beprövade och anpassade till byggnadernas egenart. Vid underhålls- och reparationsarbeten skall ursprungliga ytskikt restaureras eller återskapas.
5. Det område som på bilagd karta avgränsats med streckad linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.
6. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadernas karaktär och utseende bevaras.

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av husen.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Beslutet i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann-Cathrine Haglund jämte ledamöterna Bertil Bengtsson, Thorvald Frostemark, Bror Hansson, Göran Holm, Vera Håkansson, Benny Jönsson, Christina Laurin, Karl Lindström, Ronny Olander, Mats Svanberg och Eva Åsare.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Gunilla Hedesten Nordin, 1:e länsassessor Christina Cinthio, och länsantikvarie Carin Bunte, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bifogad anvisning.

Ann-Cathrine Haglund

Carin Bunte

Bilaga

- 1 Översiktskarta
- 2 Situationsplan
- 3 Ritningar

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Kulturmiljöenheten
040 - 14 61 80

BESLUT
1993-12-14
delg kvitto

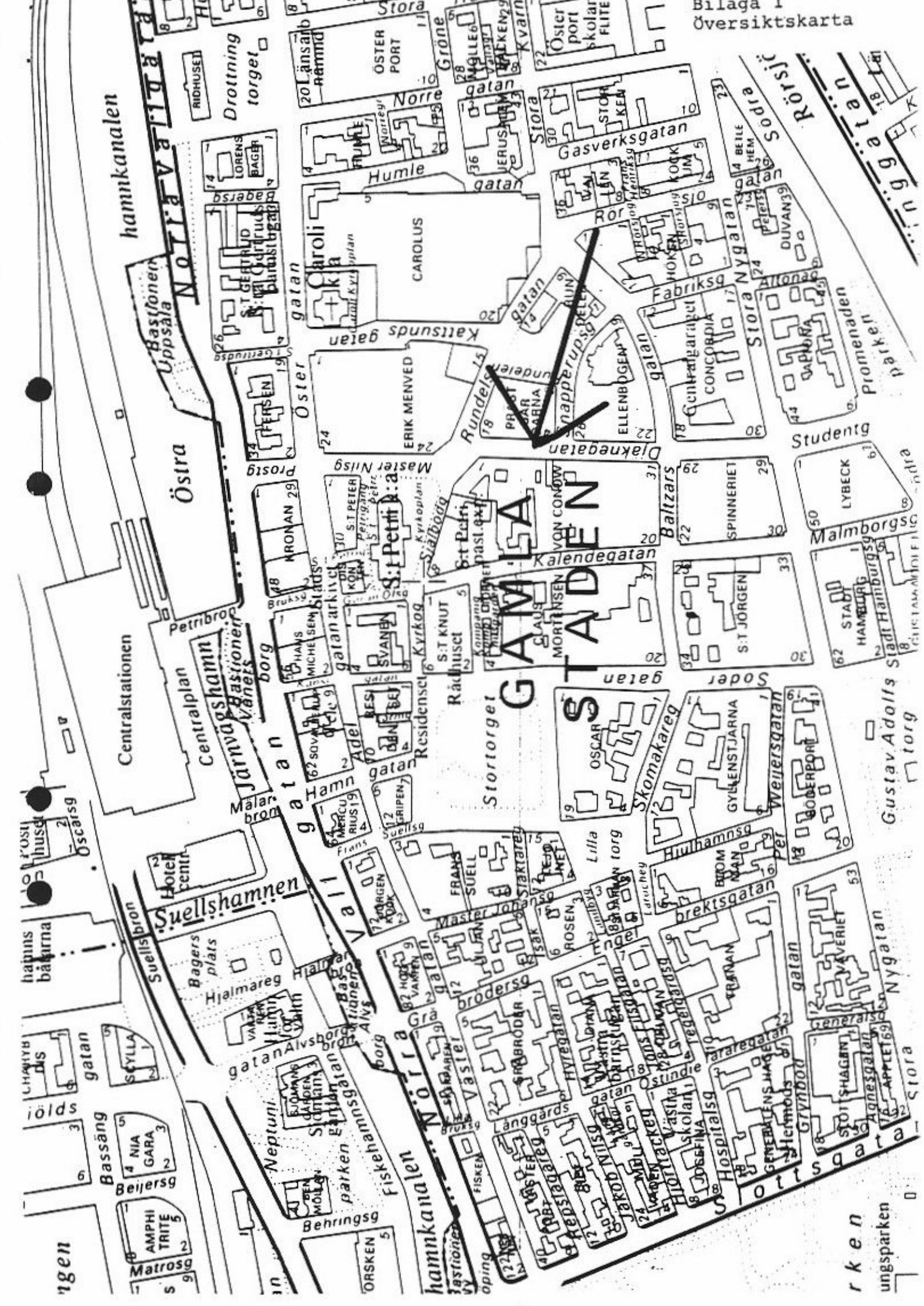
4

221-6607/90

4 Hur man överklagar

Sändlista

Riksantikvarieämbetet X
Malmö kommun
Malmö museer, stadsantikvariska avdelningen
Skånes Hembygdsförbund
Fastighetsregistermyndigheten (laga kraft)
Planenheten
Juridiska enheten
Kulturmiljöenheten

Östra Hamnkajen

Svellshamnen

Södra Hamnkajen

GAMLEA
STADEN

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

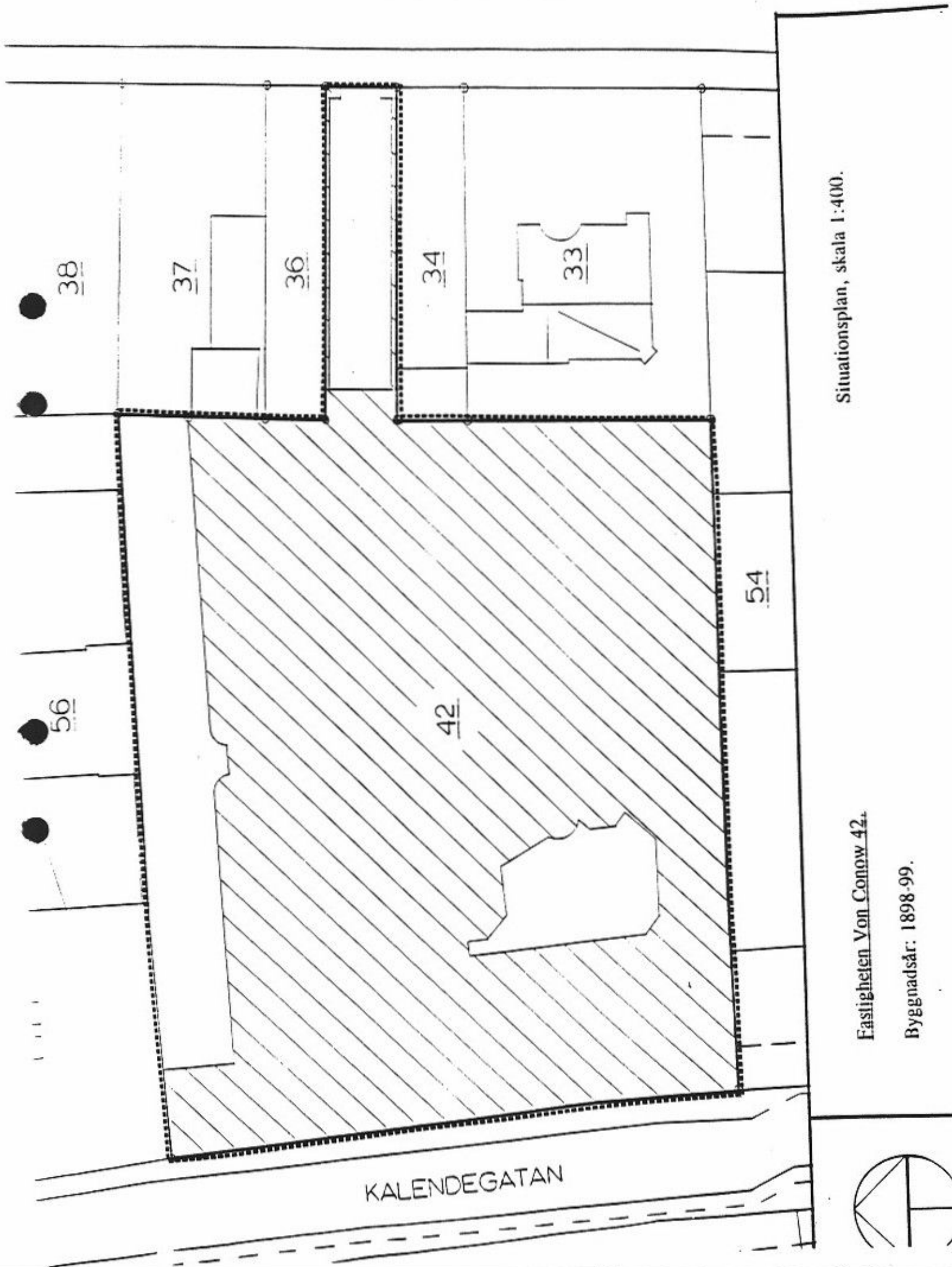
Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

Stora
ungsparken

DJÄKNEGATAN

Situationsplan, skala 1:400.

Fastigheten Von Conow 42.

Byggnadsår: 1898-99.

KALENDEGATAN

